

Nr 152.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrivelse för flaggmaskinisten R. L. Sjöberg och underofficeren av andra graden J. E. Fredin från skyldighet att gälda vissa skuldeståndsbelopp; given Stockholms slott den 13 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

1:o.

Den 14 januari 1913 inträffade i Karlskrona kollision med torpedbåten nr 11 mot en stenkaj vid flottans varv därstädes. Anledningen till kollisionen i fråga var att felaktiga maskinmanövrar blivit verkställda. Vid nämnda tillfälle tjänstgjorde å torpedbåten nr 11 dåvarande underofficeren av andra graden Robert Leonard Sjöberg såsom vakthavande uppbördsmaskinist och hade Sjöberg försummat att förvissa sig om att de begärda manövrarna blivit av vederbörande riktigt utförda.

*Ansökning
av flagg-
maskinisten
R. L. Sjöberg.*

I anledning härav yrkades vid stationskrigsrätten vid flottans station i Karlskrona ansvar å Sjöberg för visad försummelse i tjänsten samt åläggande för Sjöberg att gottgöra den kostnad för torpedbåtens reparation, som genom försummelsen tillskyndats statsverket, med 5,140 kronor 90 öre. Genom utslag den 1 maj 1914 förpliktade stationskrigsrätten Sjöberg att till kronan utgiva sagda belopp.

Häröver anförde Sjöberg besvär hos krigshovrätten, som den 29 maj 1915 fastställde stationskrigsrättens utslag. Sedan Sjöberg härefter fullföljt talan i målet hos Kungl. Maj:t, fann Kungl. Maj:t genom utslag den 25 oktober 1915 ej skäl göra ändring i överklagade utslaget.

Vid sedermera åren 1916 och 1924 företagna försök till verkställighet av sistnämnda utslag har Sjöberg befunnits sakna utmättningsbar tillgång till gäldande av kronans fordran.

I en till Kungl. Maj:t ingiven, den 3 juli 1924 dagtecknad skrift har nu Sjöberg anhållit att av nåd bliva befriad från den honom åliggande ersättningskyldigheten. Sjöberg har därvid framhållit, att han, som 1916 saknade utmättningsbara tillgångar, därefter icke varit i stånd att göra några avbetalningar å det honom ådömda skadeståndsbeloppet, vilket han icke kunde gälda, då han befunne sig i mindre goda ekonomiska förhållanden.

Marinförvaltningen. Marinförvaltningen, som den 12 februari 1925 avgivit infortrat utlåtande, framhåller, att någon större utsikt till fordringsbeloppets utfående icke synes vara för handen, samt hemställer på grund härav och med hänsyn till i förevarande fall föreliggande billighetsskäl om utverkande av riksdagens medgivande, att Sjöberg må befrias från den honom åliggande ersättningskyldigheten mot kronan samt att fordringsbeloppet må ur marinens räkenskaper avskrivas.

Statskontoret. I infortrat utlåtande den 26 februari 1925 har statskontoret, som i likhet med marinförvaltningen funnit billighetsskäl tala för fordringsanspråkets efterskänkande, tillstyrkt bifall till framställningen.

Departementschefen. Av utredningen i ärendet framgår, att Sjöberg saknar tillgång till gäldande av det honom ådömda ersättningsbeloppet. Ej heller finnes anledning att antaga, att han framdeles skall bliva i stånd att fullgöra sin betalningsskyldighet. Ifrågavarande fordringsanspråk torde alltså för kronan vara praktiskt taget värdelöst, varför något skäl att vidare fasthålla vid detsamma icke synes mig föreligga.

I detta sammanhang ber jag att få erinra därom, att riksdagen under de senare åren i ett flertal fall medgivit befrielse för befattningshavare vid kommunikationsverken från dem ådömd ersättningskyldighet av jämförbar art.

På grund av vad sålunda anförts anser jag mig böra förorda, att även i förevarande fall riksdagens medgivande inhämtas till befrielse för Sjöberg från ifrågavarande ersättningskyldighet. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att flaggmaskinisten Robert Leonard Sjöberg må befrias från honom jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 25 oktober 1915 åliggande skyldighet att utgiva ersättning till statsverket med 5.140 kronor 90 öre; samt

att ifrågavarande belopp må ur marinens räkenskaper avskrivas.

2:o.

Undervattensbåten Laxen led haveri och sjönk natten mellan den 16 och 17 maj 1920, då den låg förtöjd vid mobiliseringskajen i Karlskrona. Såsom uppbördsmaskinist å nämnda fartyg tjänstgjorde vid ifrågavarande tillfälle underofficeren av andra graden Johan Eric Fredin. Verkställd undersökning rörande orsaken till olyckan gav vid handen, att haveriet uppkommit därigenom, att vatten inkommit genom luftrörshålen, vilka av Fredin lämnats öppna medan vissa reparationsarbeten företagits å undervattensbåten.

*Ansökning
av under-
officeren
J. E. Fredin.*

Sedan olyckshändelsen gjorts till föremål för behandling vid stationskrigsrätten vid flottans station i Karlskrona, förklarade krigsrätten genom utslag den 18 juli 1923 att, enär fartyget utan Fredins närvaro samma dag haveriet inträffat förflyttats från en plats vid mobiliseringskajen till en annan och det ej vore uteslutet, att vattnet först under eller efter förflyttningen inkommit i båten, Fredin icke kunde åläggas ersättningsskyldighet för kronan genom haveriet orsakade kostnader.

Sedan besvär häröver anförts, fastställde krigshovrätten genom utslag den 24 december 1923 stationskrigsrättens utslag, i vad därigenom kronans ersättningstalan ogillats.

Genom utslag den 30 april 1924 prövade emellertid Kungl. Maj:t lagligt att med ändring av krigshovrättens utslag förplikta Fredin att ersätta kronans kostnader för båtens bärgning och reparation med sammanlagt 41,500 kronor.

Uti en till Kungl. Maj:t ingiven, den 28 maj 1924 dagtecknad skrift har Fredin anhållit att av nåd bliva befriad från den honom sålunda åliggande skadeståndsskyldigheten. Fredin har därvid framhållit, att hans lön knappast försloge till de nödvändigaste utgifterna för honom själv och hans av hustru och tre omyndiga barn bestående familj.

Marinförvaltningen har den 12 februari 1925 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat bl. a. införskaffad uppgift å till Fredin för närvarande utgående avlöningsförmåner, vilka, efter vederbörliga avdrag, uppgå till omkring 380 kronor i månaden. Ämbetsverket har för sin del, då utsikt icke syntes förefinnas, att staten kunde utfå någon större del av fordringsbeloppet, samt med hänsyn till föreliggande billighetsskäl, hemställt om utverkande av riksdagens medgivande, att Sjöberg må befrias från den honom i anledning av förenämnda haveri åliggande ersättningsskyldigheten mot kronan ävensom att fordringsbeloppet må ur marinens räkenskaper avskrivas.

*Marinförvalt-
ningen.*

Statskontoret.

I infortrat utlåtande den 26 februari 1925 har statskontoret, med hänsyn dels till omständigheterna vid det inträffade haveriet, vilka föranlett, att kronans ersättningstalan i de två lägre instanserna ogillats, dels till den utdömda ersättningens storlek i förhållande till sökandens ekonomiska ställning, av billighetsskäl tillstyrkt, att ifrågavarande ersättningsbelopp måtte efterskänkas.

Departements-
chefen.

Av utredningen i ärendet framgår, att Fredin icke synes kunna annat än i ytterst ringa mån gälda det honom ådömda skadeståndsbeloppet. Åtgärder för verkställighet av ifrågavarande utslag torde därför, utan att kunna medföra någon nämnvärd förmån för staten, komma att bringa Fredin till ekonomisk ruin.

Vid sådant förhållande och under återopande i tillämpliga delar av vad jag under punkten 1:o) beträffande efterskänkande av kronans fordran hos flagmaskinisten R. L. Sjöberg nyss anfört, anser jag mig böra förorda, att även i föreliggande fall riksdagens medgivande inhämtas till befrielse för Fredin från ifrågavarande ersättningsskyldighet. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att underofficeren av andra graden Johan Eric Fredin må befrias från honom jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 30 april 1924 åliggande skyldighet att utgiva ersättning till statsverket med 41,500 kronor; samt

att ifrågavarande belopp må ur marinens räkenskaper avskrivast.

Till vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Eric Baad-Heimer.